

Kender
du
Norge?

- Norge ligger i Skandinavien.
- Norge er et af de 5 nordiske lande.
- Norge ligger i verdensdelen Europa.

Norge har landegrænse til Sverige, Finland og Rusland.
Grænsen mod Sverige er 1630 kilometer lang.
Grænsen mod Finland er 736 kilometer lang,
og den russiske grænse er 195,7 kilometer lang.

Indtil 1946, da man indviede den gamle Svinesundsbrua, skulle man sejle, når man skulle krydse grænsen mellem Norge og Sverige ved Svinesund.

Siden 2005 har man også kunnet krydse grænsen over en motorvejsbro.

Motorvejsbroen er det mest trafikerede grænsested mellem Norge og Sverige.

I den norske del til højre hedder fjorden Ringdalsfjorden.

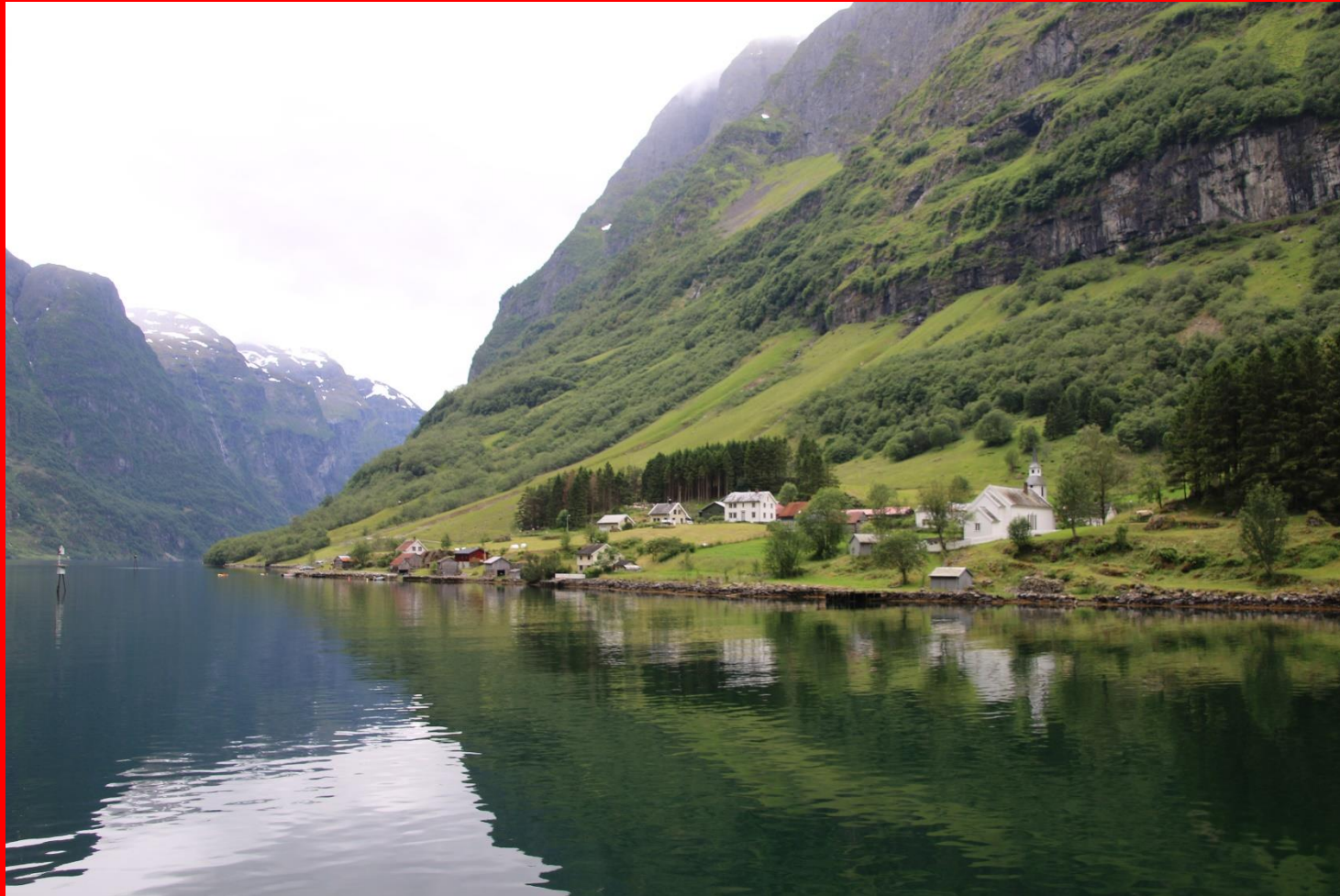
I den svenske del til venstre, hedder fjorden Idefjorden.

Du kan sejle fra Danmark til Norge.

Norges areal er på 385.203 km², så landet er næsten 9 gange større end Danmark. I fugleflugtslinje er der fra Nordnorge til Sydnorge 1752 kilometer. Det er lige så langt som fra Danmark til Italiens hovedstad Rom!

Der bor cirka 5,2 millioner indbyggere i Norge, og da landet er så stort, er befolkningstætheden kun på 12,1 indbygger pr. km².
Befolkningstætheden i Danmark er på 126 indbyggere pr. km².
Norge er det næsttyndest befolkede land i Europa.
Europas tyndest befolkede land er Island.

Norges største sø hedder Mjøsa. I luftlinje er Mjøsa 89,7 kilometer lang, og den er 15 kilometer på det bredeste sted.

Mjøsa er 468 meter på det dybeste sted, men nogle forskere mener, at søen måske er over 500 meter dyb!

Den nordlige polar-
cirkel går gennem
Norge.

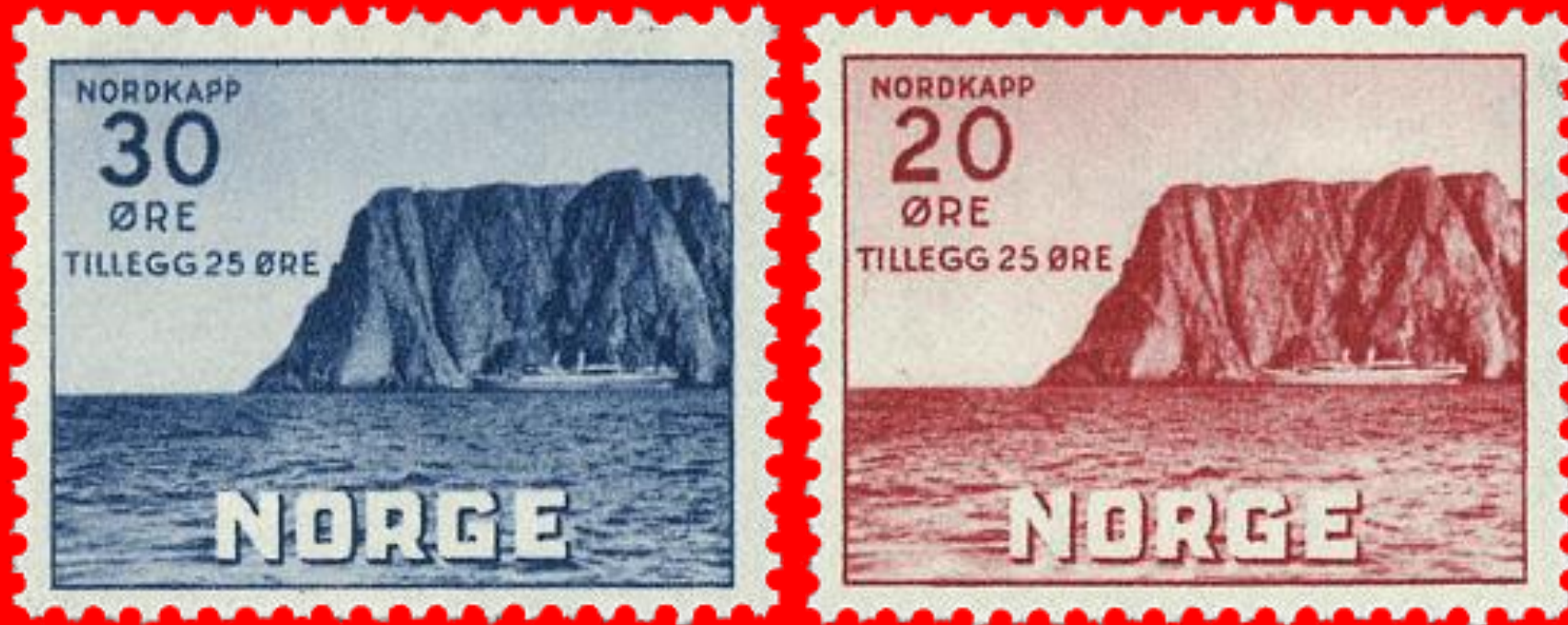
Ved polarcirklen er
der midnatsol fra 12.
juni til 1. juli.

Ved Nordkap i det
nordligste Norge er
der midnatssol fra 14.
maj til 29. juli. Her kan
man i klart vejr se
solen døgnet rundt.

Billedet her er taget
klokken 2 om natten i
juli måned syd for
Trondheim. Her er der
ikke midnatssol, men
det bliver aldrig helt
mørkt om natten om
sommeren....

Nordkap er en 307 meter høj klippe i det nordligste Norge. Hvert år rejser mange turister til Nordkap for at opleve midnatssolen. Om sommeren går solen ikke ned i 2,5 måned.

Kun 3 % af Norges areal er dyrket.
Lidt over 1/3 af landet er dækket af skov,
og resten - næsten 2/3 af Norge - er fjelde og øde vidder.

I Sydnorge og
Midtnorge er
landskapet
frodigt.

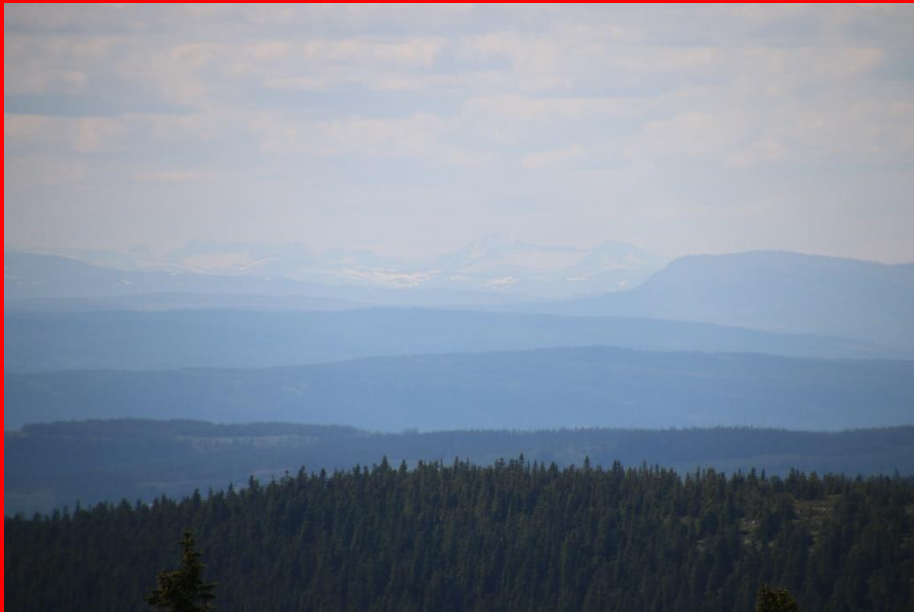

På
Vestlandet
og i
Nordnorge
er der
store øde
områder.

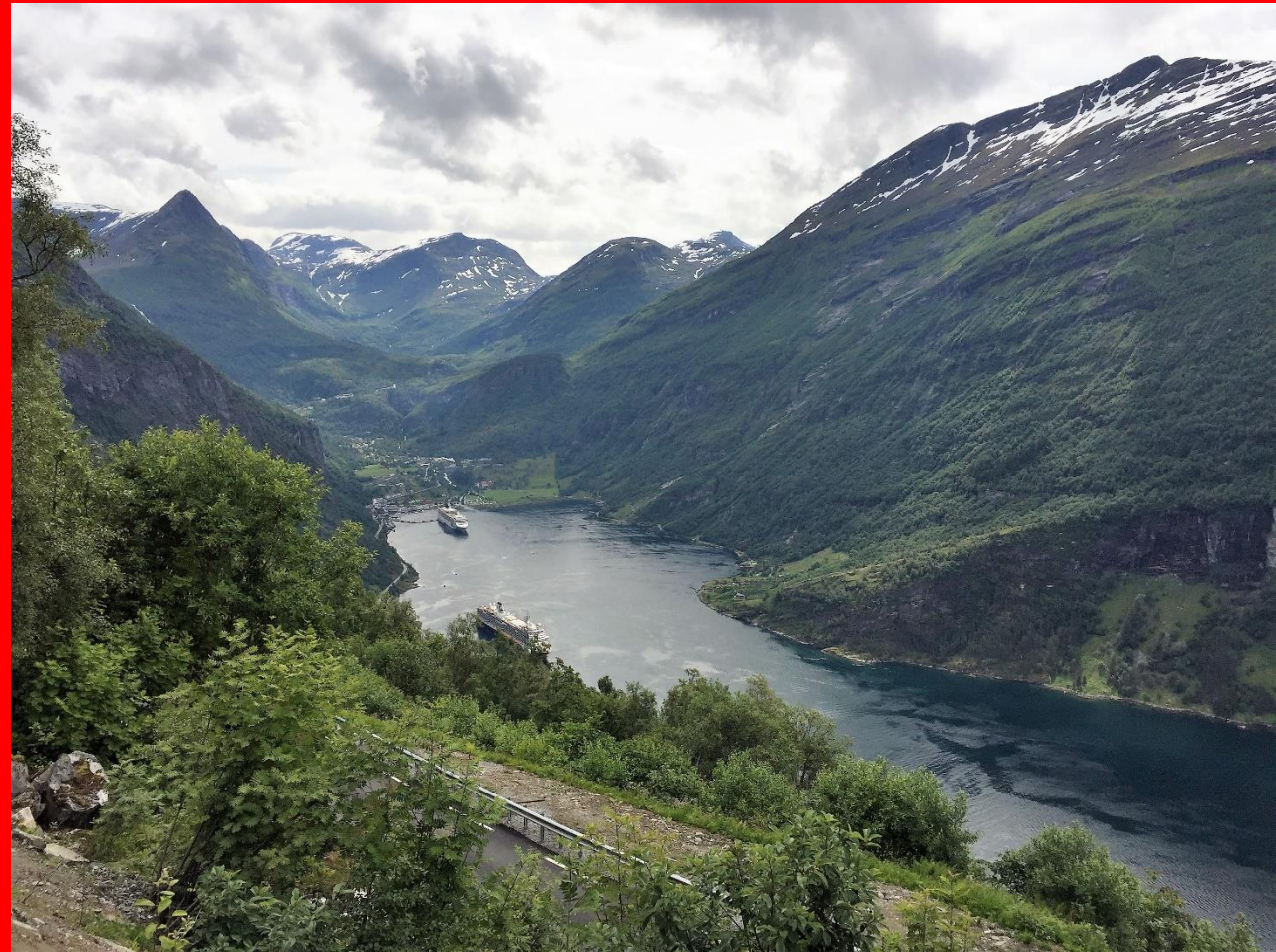
Galdhøpiggen (2469 meter), Glittertind (2464 m.) og Snøhetta (2286 m.) er de tre høyeste fjelde i Norge.

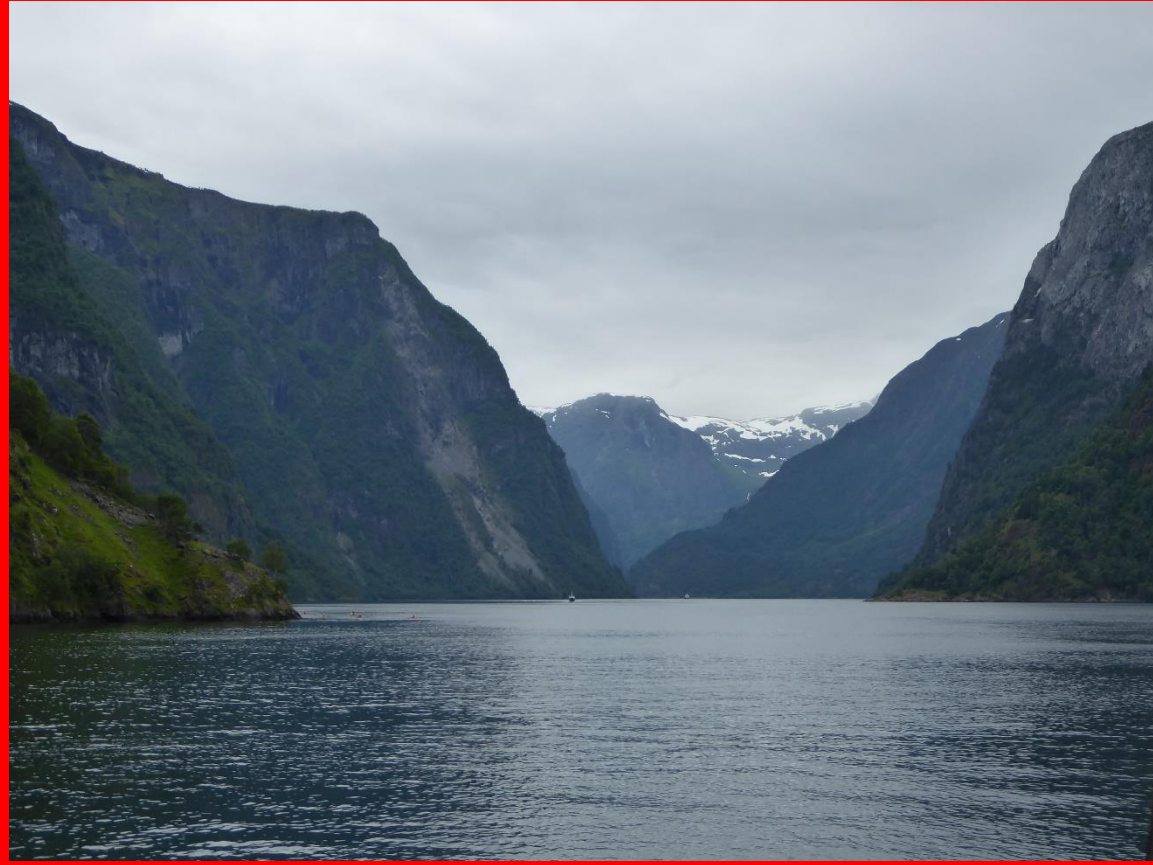

I Norge findes der 1190 fjorde. Sognefjorden er verden næstlængste fjord. Den er 204 km. lang, og den er 1308 meter på det dybeste sted. Hardangerfjorden er Norges næstlængste fjord. Den er mere end 800 meter dyb.

Geirangerfjorden (th.) står på Unescos Verdensarvsliste for naturområder.

Skønt der er sne på fjeldtoppene om sommeren, kan man dyrke frugt - især æbler og moreller - langs bredderne af Hardangerfjorden. 40 % af al frugt dyrket i Norge kommer herfra.

Atlanterhavsvegen i det vestligste Norge åbnede i 1989. Den er 8,3 kilometer lang og består af 8 broer. Mens vejen blev bygget, måtte man indstille byggeriet 12 gange på grund af farlige orkaner. Du kan ta´ en tur med over broerne på YouTube: "Atlantic Road by drone!" .

I dårligt vejr er Atlanterhavsvejen en af verdens farligste veje på grund af de skarpe sving, kraftig vind og vand på vejbanen.

Om foråret, når sneen smelter i fjeldene, er der meget vand i vandfaldene og i elvene.

Det nordlige Norge, Sverige, Finland og en lille del af Rusland kaldes for Lapland eller Sápmi. Her har samerne i over 1000 år levet sammen med deres tamme rensdyrflokke.

Samerne fik i 1992 officielt deres eget flag. Du kan se det til venstre i billedet.

Farverne i samernes flag er de samme, som er i samernes nationaldragt.

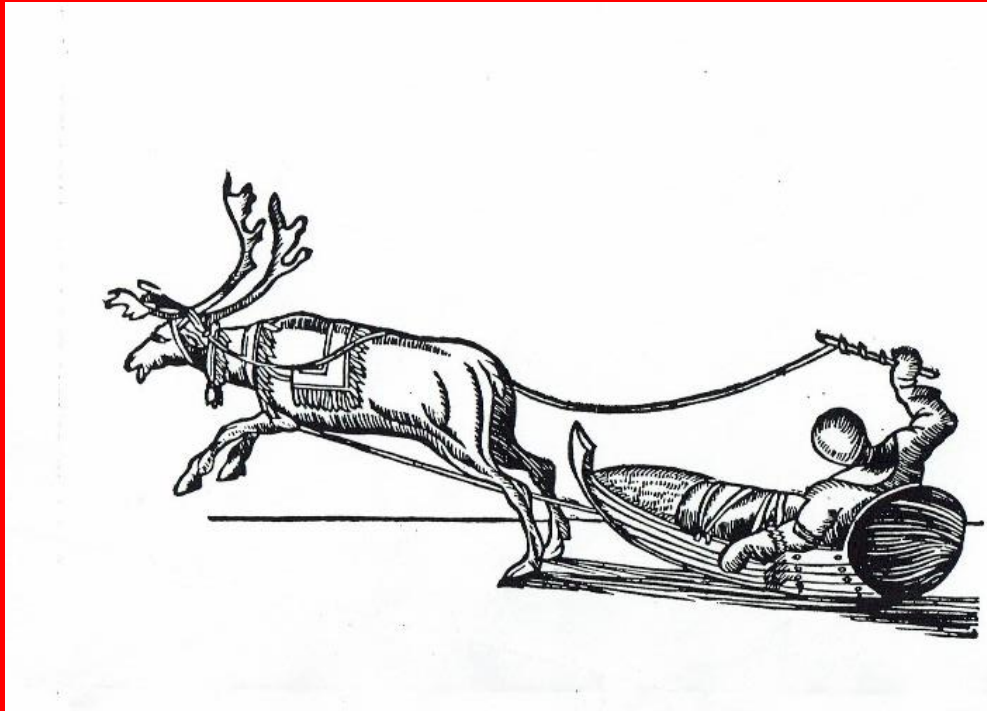
I cirklen symboliserer rød solen, og blå symboliserer månen.

I selve flagdugen symboliserer rød ild, blå symboliserer vand, grøn symboliserer naturen, og gul symboliserer solen.

Her er to gamle tegninger af samer fra 1693 og 1867.
I dag er de flotte dragter festtøj.
Samernes vigtigste transportmidler er i dag biler, terrængående
motorcykler, snescootere, ATV'er og helikoptere.

Samernes
rener er
tamme.
Flere ste-
der i Norge
lever der
vilde rener.

Samene sælger både rensdyrenes kød og skind.

Transport

Norge er et meget stort og mange steder meget ufremkommeligt land. Det er ofte svært og dyrt at anlægge veje og jernbaner. Bergensbanen fra Oslo til Bergen er 526 kilometer lang, og undervejs kører toget igennem 182 tunneller. Den længste er 10.300 meter lang!

Fly transporterer hver dag varer og passagerer rundt i det store land.

Det er ikke alltid let at komme forbi hinanden på de norske veje ...

Det er heller ikke altid lige let at anlægge nye veje.

Før i tiden var det om vinteren ofte svært at komme til mange af de små bygder i Vestnorge. I dag har man bygget mange tunneller gennem fjeldene, - så er det lettere at holde vejene fri for sne.

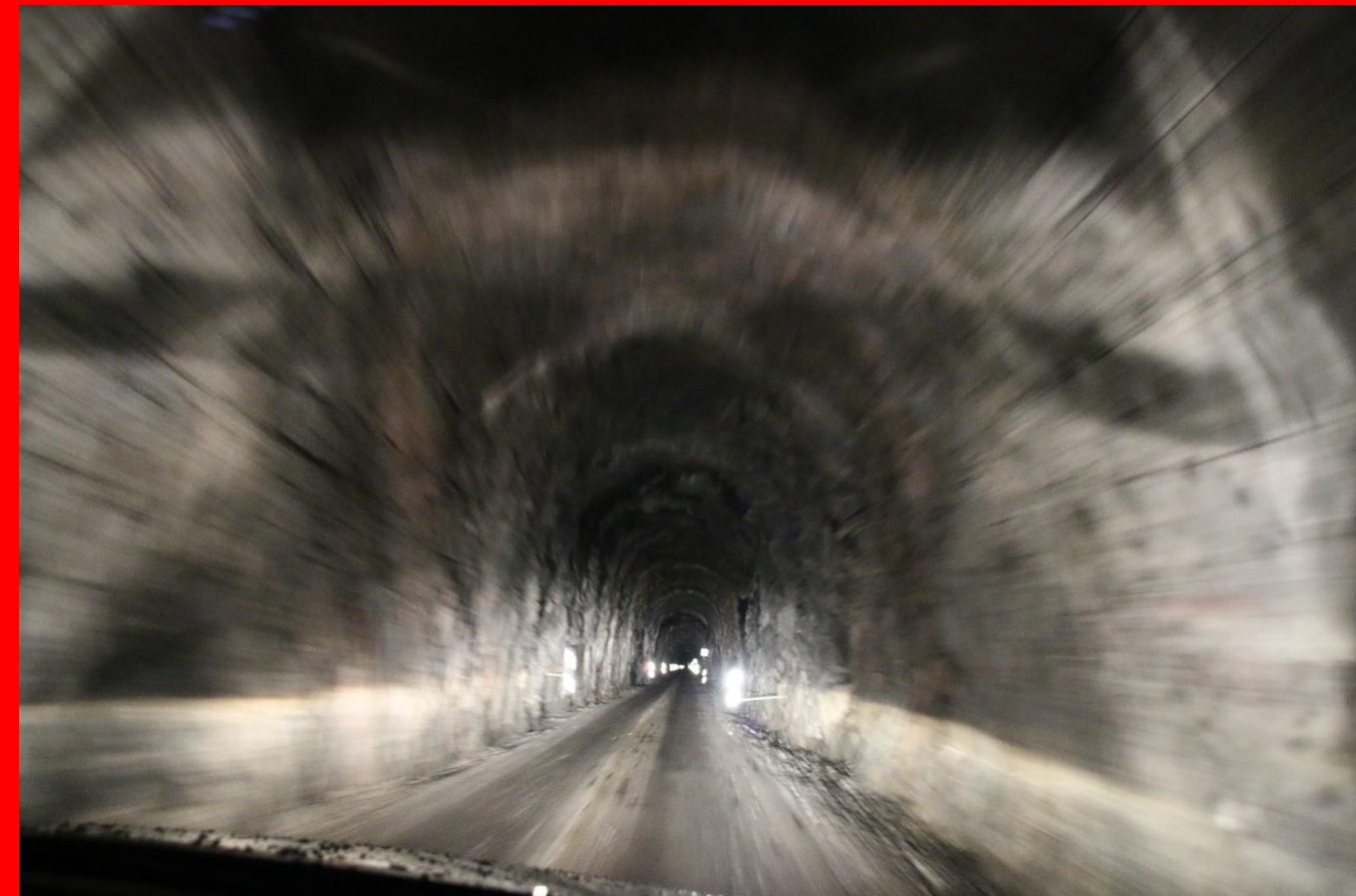
Lærdalstunnelen er verdens længste tunnel.

Tre steder i tunnelen er der flotte farver, så man ikke falder i søvn, mens man kører i den.

Ofredalstunnelen er verdens bratteste tunnel. Den er 2200 meter lang, og stigningen på det sidste stykke er 15,5 %. På YouTube "Crazy Tunnel in Norway" kan du på film prøve at køre igennem den.

10 %
Low gear

Hurtigruten består af 12 store skibe, som året rundt sejler i fast rutefart mellem Bergen og Kirkenæs i det nordligste Norge.

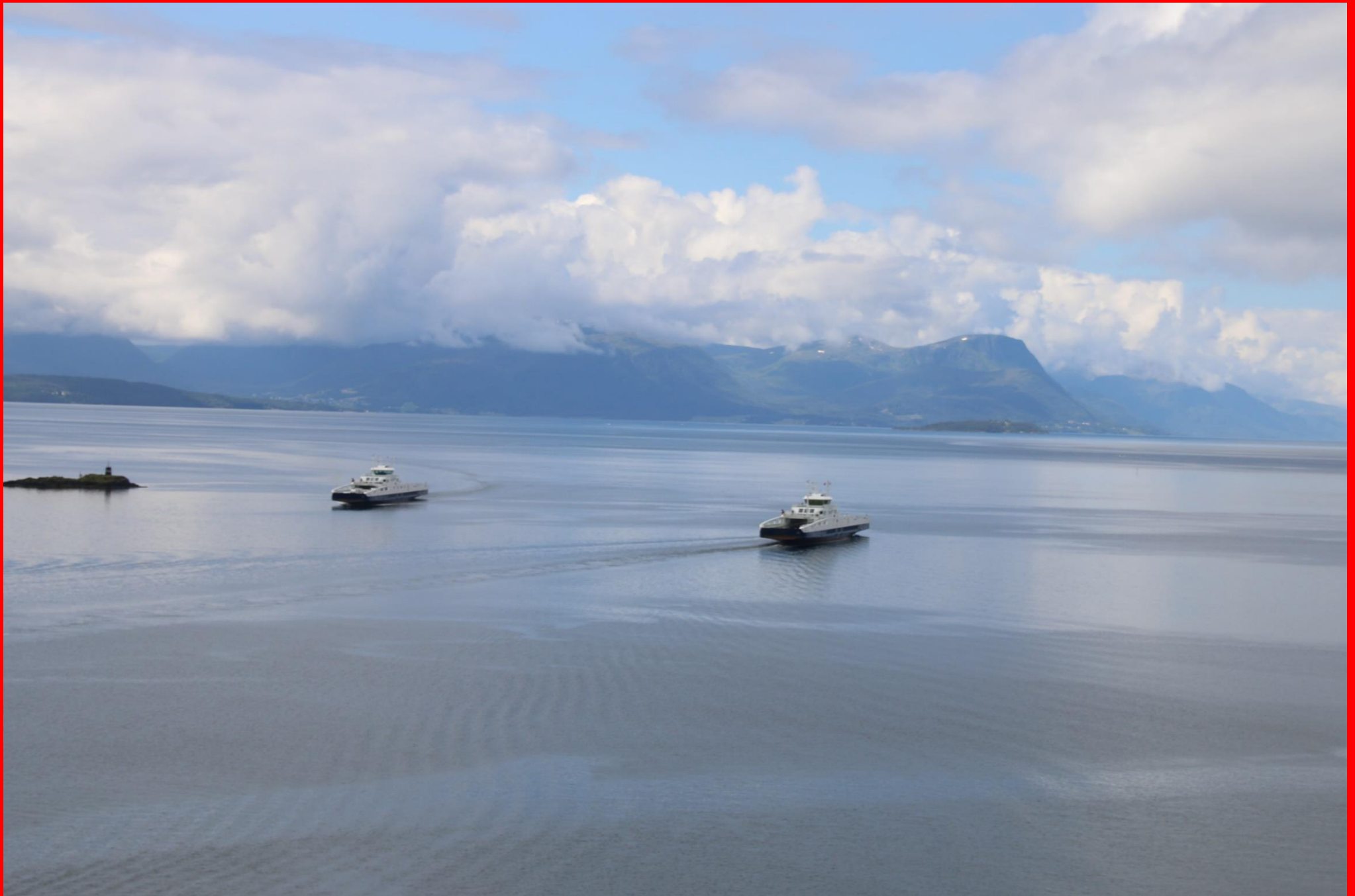
Skibene anløber på turen 34 havne, og turen tager 7 dage.

Hurtigruten fragter passagerer og varer langs den norske vestkyst, - og også mange turister sejler med Hurtigruten.

Under turen kan man være heldig at se hvaler og opleve midnatsol om sommeren og nordlys om vinteren.

Mellem de
mange øer
og mellem
byerne inde
i fjordene
sejler der
små bil-
færger.

Og i Bergen kan du tage bussen til Nyborg – og må ikke stige ud, før du når dertil! Men det er heldigvis ikke en busrute til den danske by Nyborg på Fyn, men til en bydel i Bergen!

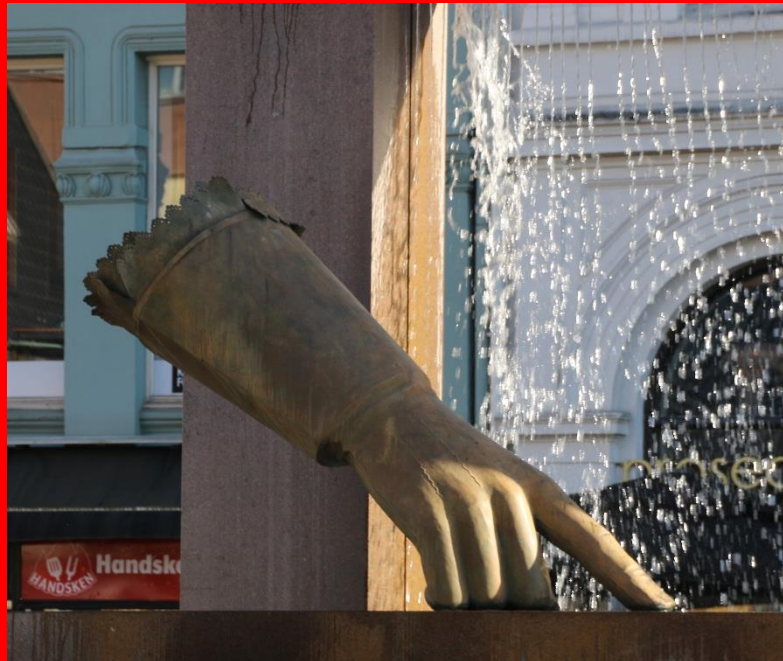
Oslo

Oslo er Norges hovedstad. Byen ligger i bunden af Oslofjorden. Der bor cirka 1,55 million indbyggere i Oslo og i forstæderne rundt om byen.

Oprindeligt hed hovedstaden Oslo, men efter en stor brand i 1624 beordrede Christian 4, som også var konge over Norge, at byen skulle flyttes lidt mod vest, og at byen skulle have lige gader uden små gyder, så det var nemmere at slukke en stor brand. Man siger, at Christian 4. pegede på et kort og sagde "Her skal byen ligge!" Bydelen kaldes i dag for "Kvadraturen" efter det helt kvadratiske gadenet.

Den nye by kom til at hedde Christiania efter kongen. Fra 1877 begyndte man at stave byens navn Kristiania, og i 1925 tog man det oprindelige navn, Oslo, tilbage.

Ved indsejlingen til Oslo ligger Akershus slot og fæstning, og i selve byen er nogle af de gamle huse og kvarterer stadig bevaret.

For enden af Oslos hovedgade, Karl Johans Gata, ligger kongeslottet. Rytterstatuen forestiller Karl den 13. (Karl Johan), som blev konge over Norge og Sverige i 1814, da Danmark tabte Englandskrigen og måtte afstå Norge til Sverige.

Norge er et monarki med en konge og en dronning. Den nuværende konge hedder kong Harald. Hans far, kong Olav, kom sammen med sin far - den danske prins Carl - og sin mor til Norge

i 1905. Sammen skulle de være den nye kongefamilie, da Norge det år blev et selvstændigt land. Prins Carl skiftede navn til kong Haakon.

Stortinget,
som er det
norske folke-
ting, ligger
i den mod-
satte ende
af Carl
Johans Gata.

Du kommer nemt rundt med "trikken" i Oslo. Her kører den hen mod Oslo Domkirke.

Hvert år uddeles Nobels Fredspris på Oslo Rådhus. I 2005 åbnede Nobels Fredssenter i den gamle Vestbanegård ved havnen. Her kan man lære mere om alle de mennesker, der siden 1901 har modtaget prisen.

Operabygningen har siden 2008 ligget på havnen ud mod Oslofjorden.

- Og man må gerne gå på taget, som af mange kaldes for "skibakken".

Ligesom i mange danske havnebyer, bliver der også bygget mange nye huse på havnen i Oslo.

Bergen

Bergen er Norges næststørste by. Byen ligger i det vestlige Norge og har 275.000 indbyggere.

Der er cirka 300 regnvejrsg dage om året i Bergen.

Bergen blev grundlagt i 1070 mellem 7 fjelde.

Byen hed dengang "Bjørgvin", som betyder "den grønne eng mellem fjeldene".

Bergen er en gammel søfarts- og handelsby. Billedet her viser Bryggen i 1776.

Som du kan se her, har Bryggen ikke forandret sig meget. De gamle handelshuse og kirken ligger der stadig.

Bryggen er på Unescos Verdensarvsliste.

Hvis man tager kabelbanen op til Fløyen over byen, kan man se både den gamle bydel og de nye kvarterer.

På fiskemarkedet på Bryggen kan du bl.a. købe norsk laks.

Edvard Munch er en verdensberømt norsk maler. Nogle af hans flotte malerier er udstillet i Bergen.

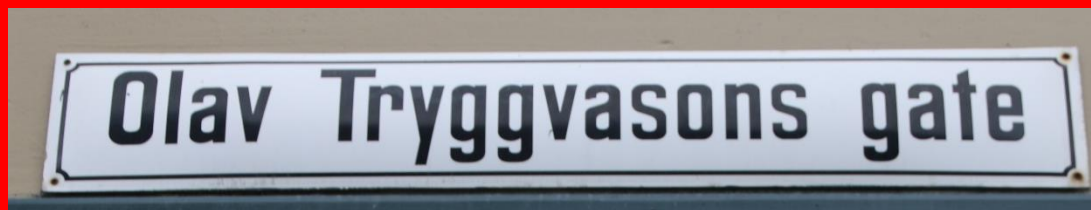
Ludvig Holberg er en verdensberømt forfatter. Han blev født i Bergen i 1684. Ludvig Holberg skrev bl.a. "Jeppe på bjerget".

Trondheim

Trondheim er Norges tredje største by. Byen ligger ved Trondheimsfjorden i det vestlige Norge.

Trondheim blev grundlagt i 997 af vikingen Olav Tryggvason. Byen var Norges "hovedstad" indtil 1217.

Tidligere hed byen Trondhjem, og mange nordmænd bruger stadig det navn.

Mange pilgrimme har gennem århundreder vandret til pilgrimsstenen ved Trondheims gamle domkirke Nidarosdomen.
Byen Trondheim hed i middelalderen Nidaros.

Tordenskjold var en dansk-norsk søhelt, som blev født i Trondheim i 1690.

I Oslo og i Trondheim står der statuer af ham. Det gør der også i Danmark i Frederikshavn og ved Holmens Kirke i København, hvor han er begravet.

Norges historie

I vikingetiden drog mange norske vikinger på togt, og mange bosatte sig på Færøerne, Island og Grønland.

I middelalderen blev den danske prinsesse Margrethe i 1359 som 6-årig forlovet med den norske kong Haakon. Som 10-årig blev hun gift med ham. De fik en søn, som skulle arve tronen efter sin far, men da sønnen døde, blev Margrethe indsat som rigsstyrer af Norge.

Margrethe blev også rigsstyrer i Danmark og Sverige og samlede de tre lande i Kalmarunionen, som var en personalunion, der bestod fra 1396 til 1537.

Fra 1537 til 1814 var Danmark og Norge sammen i rigsfællesskabet "Danmark-Norge". I dag kan man mange steder stadig se kongelige monogrammer på bygninger fra den periode.

Byen Kristiansund blev grundlagt i 1742 og blev opkaldt efter Christian 6., og monogrammet her stammer fra tiden, hvor Christian 7. regerede.

Byen Frederikstad blev grundlagt af Frederik 2. i 1567.

Christian 4 var konge over Norge i hele sin regeringstid fra 1596-1648. Han var den unionskonge, som besøgte Norge flest gange - ja, flere gange end alle de andre unionskonger tilsammen.

Byerne Christiania, Kongsberg og Kristiansand er opkaldt efter ham.

På torvet foran Oslo Domkirke står en statue af Christian 4.

For 150 år siden var Norge et fattigt land, så ligesom mange danske og svenske familier udvandrede også mange norske familier til Amerika. Her håbede de, at de kunne tjene flere penge og få et bedre liv end hjemme i Norge. Mange familier slog sig ned i det nordvestlige USA i staten Washington. Her minder vejret og naturen nemlig meget om Norge. Nogle nordmænd blev landmænd, men mange blev fiskere, som de også havde været det i Norge.

Fridjof Nansen og Roald Amundsen er 2 verdensberømte norske polarforskere og opdagelsesrejsende. Roald Amundsen opdagede Nordvestpassagen på sin ekspedition i 1903-06 og var den første, som nåede Sydpolen (Antarktis) i 1911.

Fridjof Nansen var den første, som krydsede Grønlands indlandsis (1888) og nåede med sit skib Fram frem til Nordpolen (Arktis) i 1893.

Norge har i dag stadig territoriet Dronning Maud Land på Sydpolen.

Det norske flag er rødt, hvidt og blått og er et korsflag ligesom det danske, svenske, finske, islandske og færøske flag.

Fra 1600-tallet og frem til 1814 havde Danmark og Norge samme flag – nemlig Dannebrog. Da Danmark efter Englandskrigene måtte afgive Norge til Sverige, måtte nordmændene ikke længere flage med Dannebrog i Norge.

I 1821 forsøgte Norge at løsrive sig fra Sverige, og de fremstillede et flag, som var rødt og hvidt med et blått kors i midten. Løsrivelsen mislykkedes, men Norge fik lov til at beholde sit flag, men der skulle være et unionsmærke i øverste højre hjørne.

Da Norge i 1905 blev et selvstændigt land, fjernede man mærket, og flaget kom til at se ud, som det gør i dag.

Under 2. verdenskrig var Norge besat af Tyskland.
Filmen "Kongens valg" fortæller om tyskernes besættelse af Norge.
På Oslo Rådhus fortæller de flotte vægmalerier om hele Norges historie.

Kan du læse og forstå norsk?

Norge har 2 skriftsprog: bokmål og nynorsk.

Næsten alle nordmænd bruger bokmål, når de skriver.

Bokmål (rigsmål) stammer fra det danske skriftsprog, så derfor er det let for en dansker at læse norsk.

Prøv at læse disse norske skilte:

Kan du læse disse skilte?

norske ord:

Dyreliv

Du kan bl.a. møde brune bjørne, elge, los, jærv, ulve, fjeldræve, polarræve, lemminger og vilde rener i de norske fjelde og skove.

En elgburger er en populær ret!

Du kan også møde tamme køer og får, som græsser frit ude i naturen.

Om sommeren lever mange af de norske får frit i fjeldene. Om efteråret fanges de ind og kommer på stald vinteren over. Fårehundene hjælper med at genne fårene ned til fåreindhegningen, hvor de fordeles i båse efter, hvem der ejer dem.

Det er ikke bilerne, der har
forkørselsret på vejene i Norge 😊.

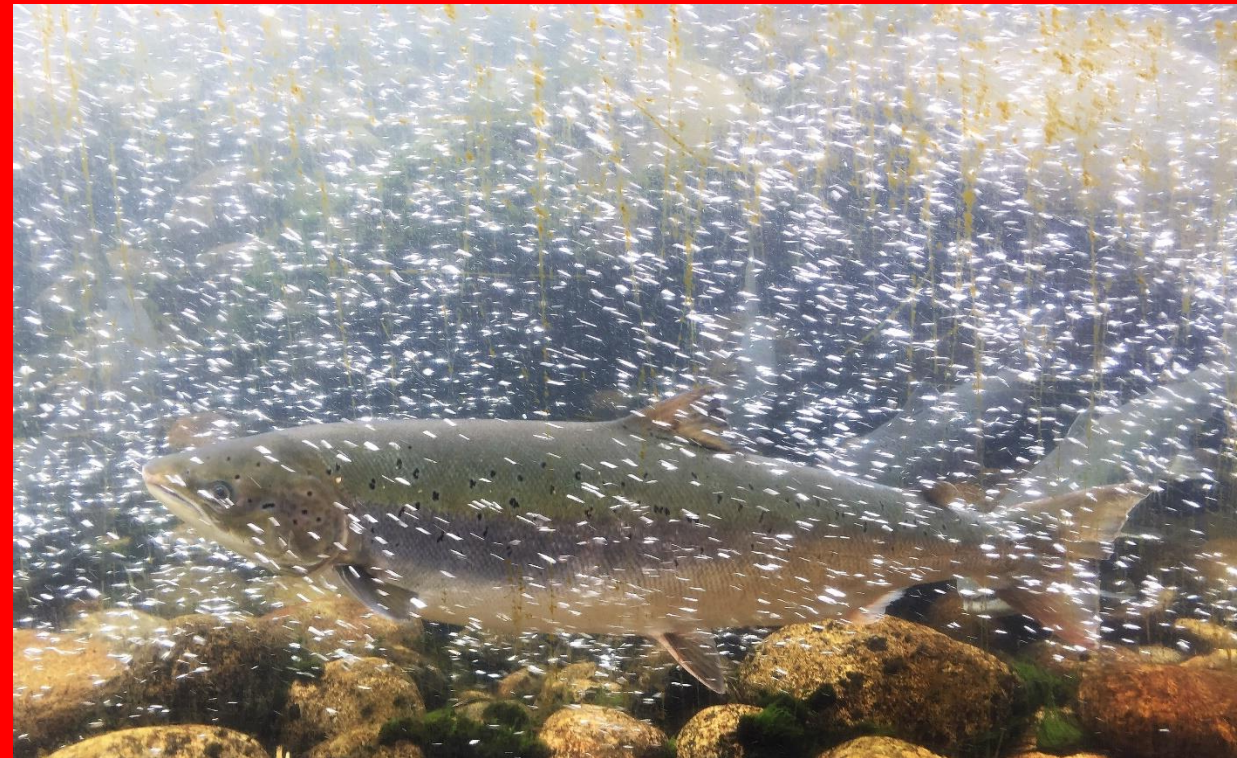

Fårenes uld bliver bl.a.
spundet til garn.
En traditionel norsk
uldsweater kaldes for
en "gense".

Den norske vildlaks er verdensberømt. Laksen fødes i elven, men det er ude i havet, den vokser sig stor og stærk, inden den igen - efter at have svømmet tusindvis af kilometer - finder tilbage til den elv, hvor den blev født - for at gyde sine egne æg.

Hajer og spækhuggere æder laks, men mennesket er laksens største fjende.

Lystfiskere betaler i dag mange penge for at få lov til at fiske i Lærdalselven, som kaldes for "dronningen blandt lakseelver" med sit klare vand og de flotte, store atlantehavslaks.

I den nordiske mytologi er der en fortælling om Loke, som skabte sig om til en laks og gemte sig i fossen for at slippe væk fra Thor.

En dag fik Thor dog fat i ham. Da Loke var ved at smutte ud af Thors hænder, klemte Thor til, og det er derfor, laksen - selv den dag i dag - er så smal ved halen.

(Snurre Storlasons edda 1178)

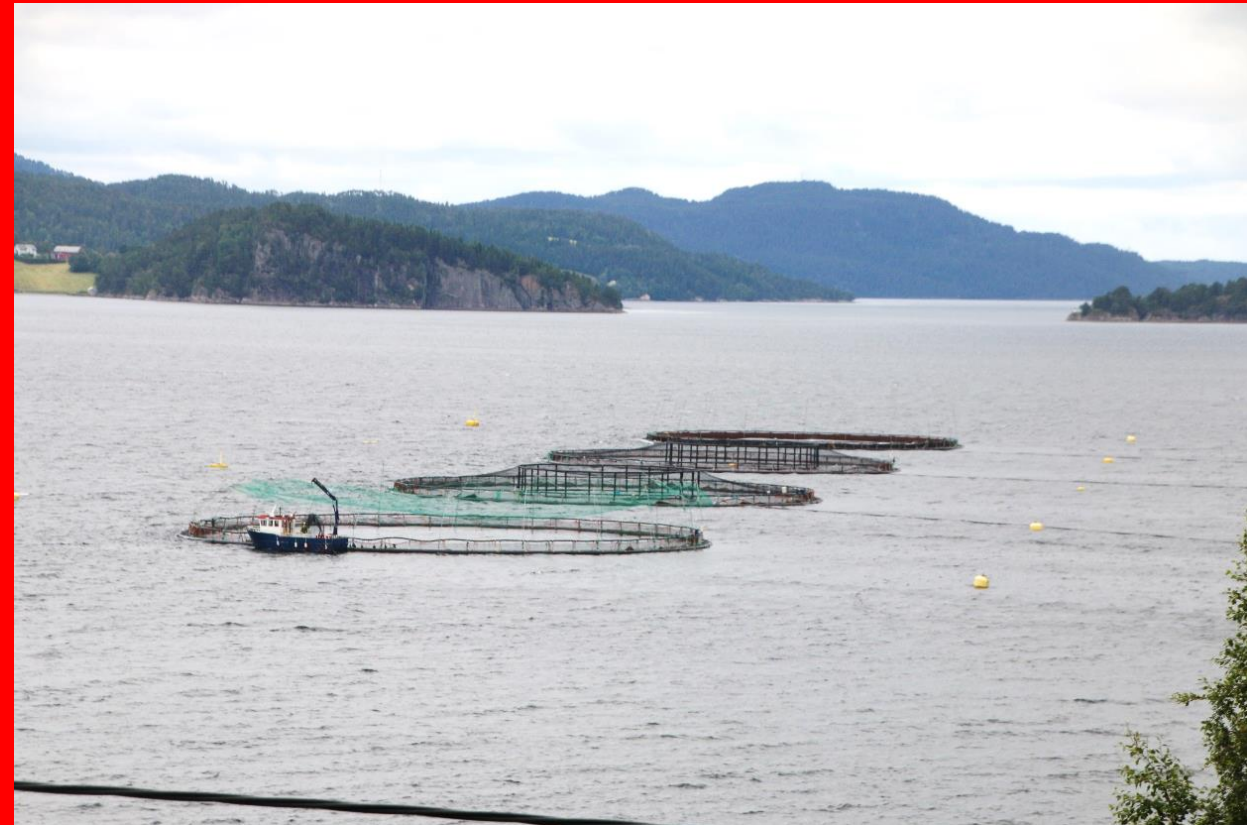
Laksefiskeri i de vestnorske elve og røgning af fiskene har gennem tiderne givet mad til mange og været en god handelsvare.

Det er dyrt at
købe røget
vildlaks.

Når du køber pakker med norsk laks i danske butikker, er det laks, som er opdrættet i havdambrug i fjordene.

Et lækkert laksebrød til frokost!

Norges nationaldyr er fjordhesten. Det er en lille, stærk hest, som før i tiden blev brugt som trækdyr og ridehest på gårdene.

I dag bliver fjordhesten brugt som "fritidshest".

Fjordhesten bliver også kaldt for en nordbagge.

Stavkirker

De første kirker i Danmark var bygget af træ, men de er for længst forsvundet.

I middelalderen var der over 1000 stavkirker i Norge.

I dag har man stadig 28 gamle stavkirker tilbage.

Her er det Borgund Stavkirke, som ligger på Vestlandet.

Ringebu Stavkirke
ligger nord for
Lillehammer.

De fleste
nyere
kirker er
også
bygget
af træ.

Og både på landet og i byerne bor mange norske familier i huse bygget af træ.

Mange turister besøger hvert år Norge.
Nogle kommer sejlene med krydstogtskibe,
andre kører selv rundt i landet.

Norske trolde og folkeeventyret De tre Bukke Bruse

Du kender sikkert eventyret De tre Bukke Bruse. Det er et norsk folkeeventyr.

I dag er de fleste norske trolde venlige og står og smiler til turistene.

Mange danskere tager hvert år på skiferie i Norge, men man kan også stå på ski i Norge om sommeren – endda i korte bukser!

I 1994 var Lillehammer værtsby for Vinter-OL. Skøjtehallen blev bygget, så den lignede et omvendt vikingskib.

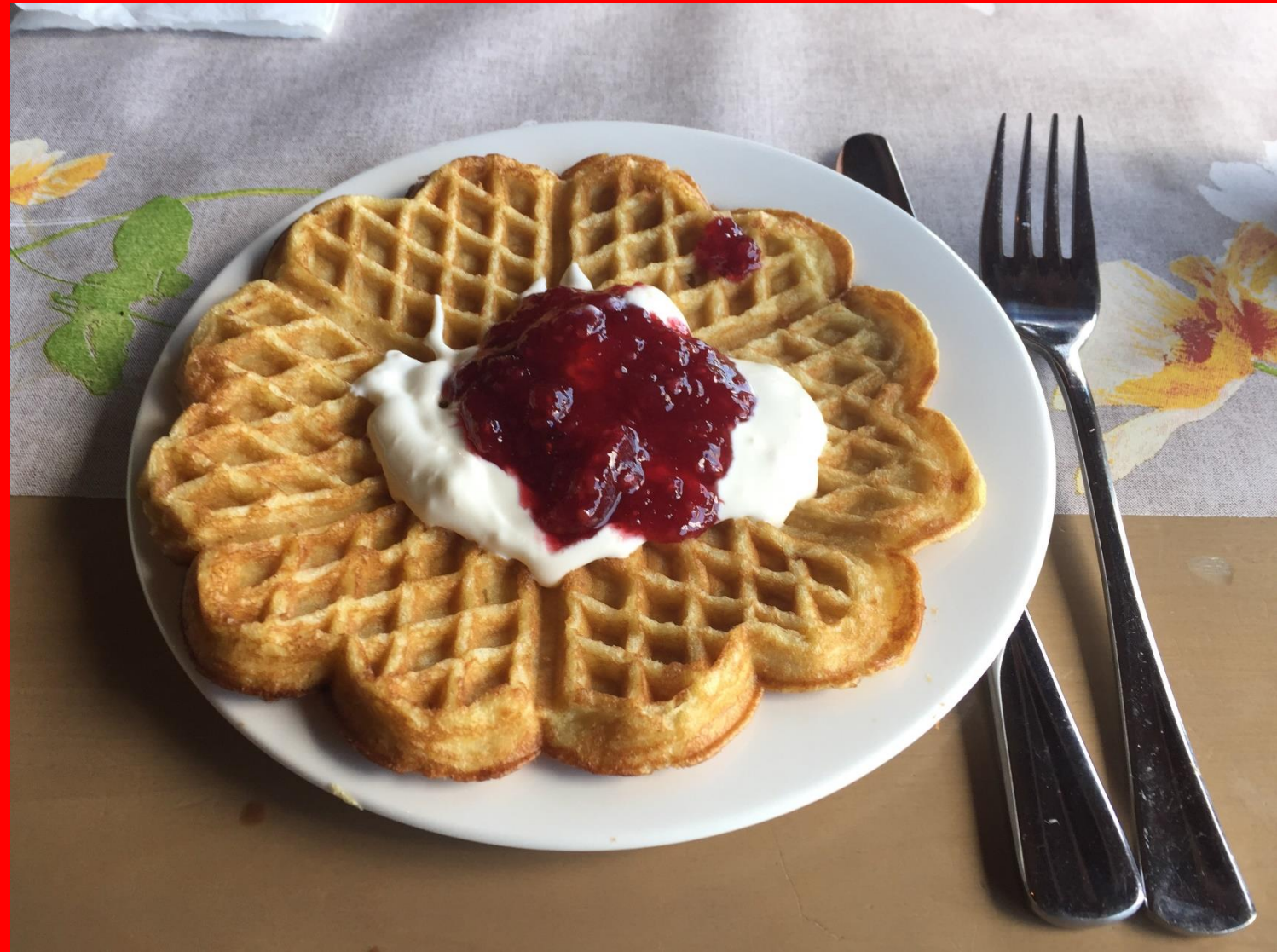

Mange nordmænd ejer en traditionel norsk dragt.
De benytter bl.a. dragterne som konfirmationstøj og bryllupstøj, og de tager det også på på nationaldagen den 17. maj, eller hvis de skal til en fin fest.

Vafler og sveler - som ligner tykke, bløde pandekager - serveret med rømme eller flødeskum og blåbærsyltetøj er "nationalspise" i Norge. Prøv selv at bage dem!

Gudbrandsdalsost – eller "brunost" smager godt på et stykke brød!
Gudbrandsdalsost laves af en blanding af komælke og gedemælke.
Du kan købe Gudbrandsdalsost i mange butikker i Danmark.
Har du smagt den?

Norge er i dag det 9. rigeste land i verden målt efter BNP pr. indbygger. Det skyldes bl.a. store fund af olie og gas i havet vest for Norge.

Byen Stavanger er centrum for olieindustrien.

Indtil 2017 var Danmark verdens lykkeligste folk. I dag ligger vi på andenpladsen, for nu har Norges befolkning overtaget titlen.

© Lillemor Andersen
Forlaget Spiren

Billedserien hører
sammen med under-
visningsforløbet "Norge
– Vi arbejder med vore
nabolande", som findes
i Ideer på tværs Bog 55.

